

YAPISAL REFORMLAR İLE MALİ ÇERÇEVELERİN İLİŞKİLENDİRİLMESİ

Janez Šušteršič, CEF'ye Bağlı Uzman

Avrupa Birliği tarafından finanse edilmiştir.

Ana hatlar

ERP'LERDEKİ YAPISAL REFORMLAR

- «yapısal reformlar» teriminin gelişimi
- Reformların seçimi (önceliklendirilmesi)
- Reform tedbirlerinin iyi bir şekilde tasarlanması
- Reformların uygulanması ve izlenmesi

YAPISAL REFORMLAR İLE MALİ ÇERÇEVELERİN İLİŞKİLENDİRİLMESİ

- Yapısal reformların maliyetlendirilmesi ve bütçelendirilmesi
- ERP'lerde bütçe görünümü
- ERP'lerin tutarlılığı
- Yapısal reformlar ve ara dönem bütçe planlaması

«yapısal reformlar» teriminin gelişimi

- Yapısal reformlar, «arz yönlü ekonomi» olarak da bilinen ekonomik döngülerin makro yönetiminin aksine ekonomilerin esnekliğine ve rekabet gücüne vurgu yapmasıyla popüler olmuştur.
- AB'nin Lizbon Stratejisi ile (2000) birlikte, rekabet gücüne yönelik çaba ile «Avrupa Sosyal Modeli»nin modernizasyonu birleştirilmeye çalışılmıştır.
- ERP'de yer alan tanım, rekabet gücünü istihdamın ve refahın güçlendirilmesi ihtiyacı ile birleştirmektedir – bu, aday ve olası aday ülkelerde görülen kilit kalkınma zorluklarını yansıtmaktadır.

ERP'de yer alan yapısal reform tanımı

Yapısal reform terimi, aşağıdaki kamu politikalarını ifade eder:

- büyümenin temel faktörlerinin önündeki engelleri ele alan kamu politikaları,
- kaynakların ve üretim faktörlerinin mümkün olduğunca etkin kullanımını kolaylaştıran kamu politikaları veya
- daha adil ve kapsayıcı bir ekonomiye katkıda bulunan kamu politikaları.

(ERP Kılavuzu 2019)

Aşağıdaki politikalar buna dahildir:

- **işgücü piyasalarını** modernize eden ve daha uyumlu & duyarlı hale getiren politikalar,
- **ürün ve hizmet piyasalarını** daha etkin hale getiren politikalar,
- ekonomide genel olarak şeffaflığı artırırken işletmelere yönelik **düzenleyici ortamı** sadeleştiren politikalar,
- eşit fırsatlar yaratan ve **sosyal içermeyi** sağlayan politikalar.

Bir piyasada reform yapılmasına katkıda bulunmaları halinde, **altyapı** ile ilgili kamu yatırımları tedbir şeklinde dahil edilebilir.

Reformların seçimi (önceliklendirilmesi)

OECD'nin Önceliklendirme Kılavuzuna dayanmaktadır.

TARAMA (AYRIŞTIRMA) SORULARI:

- Büyümenin önündeki bağlayıcı bir kısıtı ele alıyor mu?**
- Uygulama için yeterli kapasite ve finansman mevcut mu?**
- Uygulamaya yönelik faaliyetler açık bir şekilde tanımlanmış mı?**

SEÇİM SORULARI:

- Rekabet gücü/büyüme üzerindeki etki**
- İstihdam üzerindeki etki**
- Uygulama karmaşıklığı**
- Uygulama riskleri**
- Tedbire ilişkin Avrupa Komisyonu değerlendirmesi (eğer devam ediyorsa)**

ERP tedbirlerinin iyi bir şekilde tasarlanması

- Tedbire yalnızca bir hedef atayın
- Rekabet gücü ve istihdamın önündeki engellerle ilişkisini açıklayın
- Tedbirin ne ile ilgili olduğunu net bir şekilde açıklayın
- Somut faaliyetler ve bunlardan beklenen çıktıları belirtin
- Faaliyetlerin maliyetine ilişkin tahminde bulunun ve finansman kaynaklarını sağlama alın
- Kilit performans göstergelerine yer verin

2019-2022 ERP'lerindeki Reformlar

7 ERP'nin Bölüm 4.2 Reform Tedbirlerinin Özeti bölümüne dayanmaktadır.

ERP politika sektörü	Sayı	Pay	En sık reformlar
Enerji ve ulaşım piyasaları	21	%16	Piyananın serbestleştirilmesi/Pazarların açılması Enerji verimliliği, yenilenebilir kaynaklar Altyapı
Sektörel kalkınma	18	%14	Tarımsal yatırım, üretim Sanayi politikası Turizm
İş çevresi	36	%27	Düzenleme konusundaki yükün azaltılması, e-hizmetler Kayıt dışı ekonomi, vergi tahsilatı, teftişler KOBİ'lere destek
AR-GE ve İnovasyon ve dijital ekonomi	15	%11	AR-GE ve İnovasyon sistemi ve desteği Genişbantlı altyapı/düzenleme
Ticarete ilişkin reformlar	8	%6	Ticaretin kolaylaştırılması
Eğitim ve beceriler	16	%12	Mesleki eğitim ve öğretimin işgücü piyasasının ihtiyaçlarıyla uyumlu hale getirilmesi
İstihdam ve işgücü piyasaları	8	%6	Aktif işgücü piyasası politikası tedbirleri
Sosyal içerme	10	%8	Sosyal koruma sistemi Sağlık sistemi

Reformların uygulanması

2018 yılında reformların uygulanması	
Uygulama yok (0)	%0
Hazırlık aşamasında (1)	%9
Başlangıç uygulaması (2)	%34
Devam ediyor (3)	%26
İleri (4)	%26
Tamamlandı (5)	%5

ERP'lerdeki uygulamaya ilişkin raporlamaya dayanan Avrupa Komisyonu değerlendirmesinden hesaplanmıştır (2019-21), Tablo 11 (Türkiye ve Bosna-Hersek hariç)

2018 yılında ülkeye özgü politika yönlendirmelerinin uygulanması	
Sınırlı	3 ülke
Kısmi	4 ülke

Avrupa Komisyonu'nun 7 ERP'ye (2018-20) ilişkin değerlendirmesine dayanmaktadır (Nisan 2019).

Uygulama neden bu kadar zor?

Faaliyetlerin dikkatsiz planlanması?
Uygun raporlama ve izleme düzenlemelerinin bulunmaması?
Uygulamaya yönelik kurumsal, beşeri ve mali kapasite?
ERP tedbirleri ile kilit politika önceliklerinin birbirine uymaması?

Reformların mali çerçeve ile ilişkilendirilmesi

Reformların maliyetlendirilmesi ve bütçelendirilmesi (ERP Bölüm 4 & 5)

MALİYETLENDİRME: Tedbire ilişkin her bir faaliyeti tümüyle maliyetlendirin.

BÜTÇELENDİRME: Planlanan bütçe finansmanının onaylanmış bütçeye ve Orta Vadeli Harcama Çerçevesi (MTEF) dokümanına uygun olduğundan emin olun – kayıtları Maliye Bakanlığı Bütçe Dairesi Başkanlığına kontrol ettirin.

KÜMELEME: Bölüm 5'te, yıla göre reformların beklenen toplam maliyetlerini ve yıla göre beklenen toplam bütçe finansmanını hesaplayın. En yüksek maliyetli ve finansal olarak en riskli reformları vurgulayın.

Reformların mali çerçeve ile ilişkilendirilmesi

Orta Vadeli Bütçe Görünümü (ERP Bölüm 3.3)

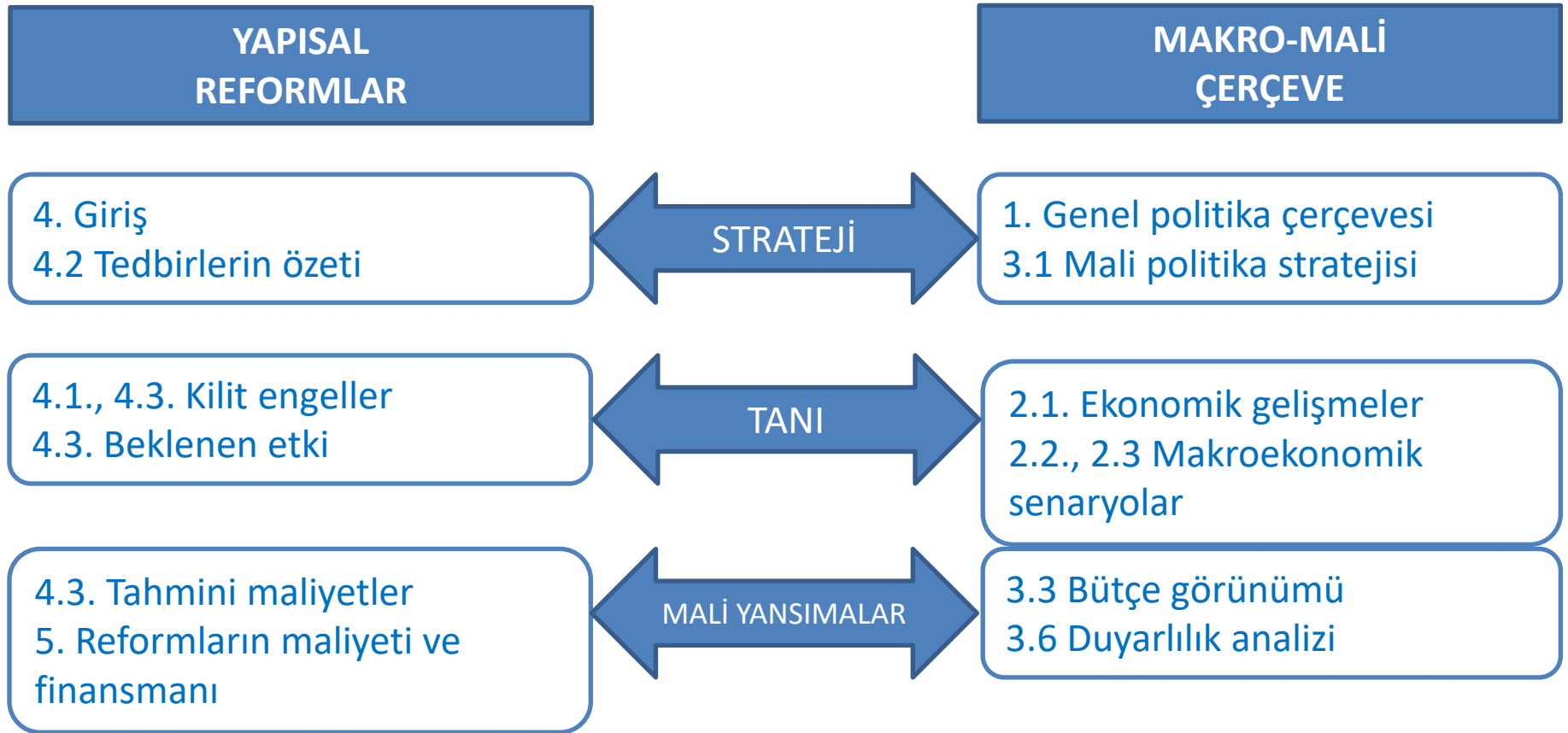
HARCAMA GÖRÜNÜMÜ: Harcama öncelikleri arasında en azından en maliyetli reformlara değinildiğinden emin olun – bu bölüme ilişkin metni ERP Yapısal Reformlar Koordinatörüne kontrol ettirin.

GELİR GÖRÜNÜMÜ: Tahminlerde yapısal reformlardan kaynaklı herhangi bir beklenen gelir etkisine yer verilir verilmediğini belirtin. Yer veriliyorsa, beklenen etkilere ilişkin nicel tahminlerde bulunun.

MAKROEKONOMİK ÇERÇEVE: Mali tahminler için kullanılan referans senaryoda reformların beklenen ekonomik etkilerine yer verilir verilmediğini belirtin. Yer veriliyorsa, ekonomik büyüme ve bütçe üzerinde beklenen etkilere ilişkin nicel tahminlerde bulunun.

Reformların mali çerçeve ile ilişkilendirilmesi

ERP'lerde iç tutarlılığa yönelik çerçeve

Reformların mali çerçeve ile ilişkilendirilmesi

İşbirliği yoluyla tutarlılığın sağlanması

- Strateji.** Politika yapıcılar, genel politika stratejisi belirleme sürecine erkenden dahil edilmelidir.
- Tanı.** Makroekonomi birimi ve yapısal reformlar koordinatörü, kilit zorluklar ve reformların olası etkileri ile ilgili görüşlerini uyumlu hale getirmelidir.
- Mali yansımalar.** İcracı bakanlıklar ve bütçe dairesi başkanlığı, reformların maliyetlerinin gerçekçi olduğundan, finanse edildiğinden ve orta vadeli bütçe görünümünde yansıtıldığından emin olmalıdır. **Yapısal reformlar koordinatörü** ise mali ve makroekonomik bölümde kilit reformlara yer verilmesini sağlamalıdır.

Reformların mali çerçeve ile ilişkilendirilmesi

Orta Vadeli Bütçe Planlama Dokümanı

GENEL TAVSİYE: ERP yapısal reformları dahil olmak üzere kilit önceliklerin finansmanını dokümanda görünür hale getirin.

MUHTEMEL YAKLAŞIMLAR:

- Tam program bütçesi.
- Kilit reformların ve önceliklerin kısmi program bütçesi.
- Kilit reformlara ve önceliklere ilişkin ayrı bütçe doğruları.
- Harcamaların politika sektörlerine göre gösterimi.
- Ayrı bir «reformlar ve yatırım» bütçesinin gösterimi.
- Harcamaların politika bazlı sınıflandırmalarından faydalanın (program sınıflandırması; hükümetlerin işlevlerine göre sınıflandırma – COFOG)
- İcracı bakanlıklardan, bütçe talebinde bulunurken (artan) maliyetlerden ziyade politikalar ve hedefler bakımından talepte bulunmalarını isteyin.
- Bütçe müzakerelerini politikalar ve önceliklerle ilgili argümanlara dayandırın.